

Systemendring for velferd og kommuneøkonomi

Mange kommuner i landet står i en alvorlig økonomisk krise. Østfold er situasjonen spesielt prekær. Langt flere i Østfold, enn i resten av landet, står utenfor deltakelse i samfunnet. Langt færre har utdanning, langt flere sliter med rus og psykisk uhelse, og langt flere står utenfor arbeidslivet. Fattigdommen her er synlig og konstant. Dette fører til et spesielt høyt press på tjenestene i kommunene som ligger langt over landssnittet, samtidig som inntektene til kommunene er lavere enn landssnittet.

Resultatet er kutt i helt grunnleggende velferdstjenester – samtidig som Norge som helhet aldri har vært rikere. Over hele landet ser vi et sterkt folkelig engasjement mot denne utviklingen. Eldre og deres pårørende slår alarm om lange ventelister for sykehjemsplass og for få ansatte med for liten tid i hjemmetjenesten. Elever og foreldre protesterer mot skolenedleggelse og mangelfull bemanning i skole og barnehage. Kommunalt ansatte kjemper for kvalitet i tjenestene, for trygghet for dem som er avhengige av dem. Det går også utover tjenester som er helt essensielle, men som ikke er lovpålagte – for eksempel forebyggende helsetjenester, lavterskel møteplasser, pårørendestøtte, fritidstilbud til barn og unge, kultur, idrett og anleggsutvikling.

Vi har sett mobilisering blant tillitsvalgte, innbyggere, ansatte og pårørende mot denne utviklingen nå. I Østfold har det vært flere protester mot de voldsomme kuttene som må gjennomføres.

Kort sagt: Folk engasjerer seg mot den kommunale fattigdommen og for å sikre kommunale tjenester som utjevner forskjeller og gir trygghet i hverdagen. Det som skjer nå, tærer på tilliten – til skattesystemet, demokratiet og troen på velferdsstaten. Når vi i tillegg ser nå, gjennom avdekkingen av korrupsjon på diplomatisk og internasjonalt nivå, hvor millionene og milliardene har fått flytte fritt, uten kontroll, samtidig som vi kjemper for knapper og glansbilder ute i kommunene, da blir tilliten svekket ytterligere.

Det må systemendring til!

Kommuneopprøret som pågår nå er et opprør mot en samfunnsutvikling der ulikheten øker, ikke bare mellom mennesker, men også mellom stat og kommune. Resultatet er økt utrygghet for vanlige folk.

SVs ansvar SV skal være den sterkeste garantisten mot velferdskutt.

Vi må være tydelige på hvordan nedbygging og økende privatisering av velferden kan stoppes – og snus. Her spiller nasjonal politikk en avgjørende rolle – også for at vi lokale folkevalgte skal kunne gå til valg på ekte utvikling, ekte tjenesteforbedringer, ekte velferd.

Både nasjonalt og lokalt må SV jobbe langs flere spor samtidig:

Øke kommunenes inntekter

- Kreve økte frie inntekter fra staten – ikke bare litt, men en betydelig økning
- Sikre fullfinansiering av reformer, normer og nye krav

- 39 • Løfte en nasjonal debatt om kommunefinansiering og omfordeling, inkludert sosiale
40 kommunevekstavtaler.

41 Redusere utgifter uten velferdskutt

- 42 • Arbeide for bedre lånevilkår for kommunale lån
43 • Bidra til statlig finansiering av renseanlegg, slik at belastningen for dette ikke kun
44 havner hos innbyggerne
45 • Etablere statlig skolefond for vedlikehold av og oppussing av skoler så disse ikke
46 forfaller
47 • Stå sammen med fagforeningene i kampen for økte lønninger for de lavtlønte i
48 kommunesektoren

49 Sosiale kommunevekstavtaler for velferd

50 Byvekstavtalene for samferdsel har gitt langsiktig utvikling gjennom klare mål, forutsigbare
51 rammer og gjensidige forpliktelser, og viser at forpliktende samarbeid mellom stat og
52 kommune fungerer. Nå trengs en tilsvarende modell for velferdstjenestene. Mange
53 kommuner, slik som i Østfold, er lavinntektskommuner med store levekårsutfordringer. Disse
54 kommunene trenger en ekstra statlig innsats.

55 Derfor foreslår SV kommunevekstavtaler for velferd:

- 56 • Langsiktige avtaler (minst 10 år)
57 • Reelle, friske midler fra staten som kan bidra til å ta unna de store pukkeeffektene -
58 ikke kun småbeløp
59 • Tydelige mål for forebygging og helhetlig arbeid
60 • Lokal tilpasning, utformet i samarbeid med kommunalt ansatte og folkevalgt

61 SV krever systemendring. Vi krever reell omfordeling av midler i samfunnet. Dette er
62 løsningen.